

ទឹន្យាស្ថានមណ្តុះមណ្តាល និច ស្រាចថ្លោចដើម្បីអតិចខ្លាស់កម្ពុជា Cambodia Development Resource Institute

រលាយអារស៍ថ្មីៗស្គីពីសេដ្ឋអ៊ីចូអង្គុខា

Flash Report on the Cambodian Economy

គគ្គជា ២០០៨ / July 2008

សាំ១ ច័ន្ទមាឡ / Saing Chan Hang នាន់ សាស៊ីស / Phann Dalis ច៉ុន ស៊ីឈោ / Pon Dorina ច្បី១ ចុត្តា / Hing Vutha និ៍ទ ទុស៊ីឈារិធ្វៃ / Phim Runsinarith

បកប្រែដោយ: **យុ សិន្និន្នៃ សិទ ឆ្លុច ជានៃ្ឋឡើ**

ភ្នំពេញ កម្ពុជា Phnom Penh, Cambodia

មគរុស្វាយគារា១សំខាន់ៗ

នៅត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០០៨ វិនិយោគគិតជាទ្រព្យសកម្មជាប់លាប់ក្នុងវិស័យ សេវាកម្ម ធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងពី ៣១១,១លានដុល្លារ នៅត្រីមាសទី៤ ២០០៧ មកត្រឹម ១៤៨,២លានដុល្លារ ដែលបណ្តាលពី កង្វះខាតវិនិយោគ ខាងសណ្ឋាគារ និងការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃវិនិយោគក្នុងវិស័យទេសចរណ៍។ នៅខែកុម្ភៈ ២០០៨ តំលែអនុមតិគំរោងសាងសង់ កើនខ្ពស់ជាងខែមុន ១.៥ដង ដែលបណ្តាលពីកំនើនមួយជាបី នៃតំលៃអនុមតិគំរោងសាងសង់ ផ្ទះល្វែង និងកំនើនយ៉ាងខ្ពស់នៃតំលៃអនុមតិគំរោងសាងសង់ ផ្ទះល្វែង និងកំនើនយ៉ាងខ្ពស់នៃតំលៃអនុមតិគំរោងសាងសង់ ផ្ទះល្វែង និងកំនើនយ៉ាងខ្ពស់នៃតំលៃអនុមតិគំរោងសាងសង់ផ្សេងៗឡើត ។

នៅខែមេសា ២០០៨ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរមកដល់កម្ពុជាធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ១៦០.០០០នាក់ ធ្យើបនឹង ២០៦.០០០នាក់ នៅខែមីនា។ ចំនួនភ្ញៀវមក សំរាកលំហែ ថយចុះខ្លាំងជាងគេ ធ្យើបនឹងចំនួនភ្ញៀវមកធ្វើជំនួញ និងភ្ញៀវ ដទៃទៀត។ និន្នាការនេះស្រដៀងគ្នានឹងកាលពីខែមេសា ២០០៧ ដែរ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ សាំង និង ម៉ាស៊ូត មាននិន្នាការបន្តឡើងថ្លៃ។ សាំង និង ម៉ាស៊ូត ឡើងថ្លៃ ដល់ ៥៥៤០រ្យេល/លីត្រ និង ៥៥២០រ្យេល/លីត្រ ត្យេបនឹងខែមុនត្រឹម ៥១២១រ្យេល/លីត្រ និង ៤៩៧៧រ្យេល/លីត្រ ។ ត្បេបនឹងខែមិថុនា ២០០៧ សាំង និង ម៉ាស៊ូត ឡើងថ្លៃ ៤១% និង ៧៩% ។

នៅខែមីនា ២០០៨ អត្រាការប្រាក់លើកំចីធនាគាររយៈ១២ខែ នៅថេរ គឺ ២២.៥% សំរាប់កំចីជាប្រាក់រៀល និង ១៥.៨% សំរាប់កំចីជាប្រាក់ដុល្លារ US ។ នៅខែមិថុនា ២០០៨ ប្រាក់រៀលឡើងថ្លៃបន្តិច ទល់នឹងប្រាក់បាត ថៃ និង ប្រាក់ដុងវៀតណាម ប៉ុន្តែធ្លាក់ថ្លៃ ទល់នឹងដុល្លារUS ដោយប្តូរបាន ២៤.៩រៀល/បាត. ១២៣.៥រៀល/ដុង និង ៤០៨៣រៀល/ដុល្លារUS ។

នៅខែមេសា ២០០៨ ការនាំចូលរបស់កម្ពុជា មានតំលៃ ១១៦៣.៩៣ន់ លានរៀល រឺកើន ១១% ច្បើបនឹងខែមុន។ ការនាំចូលបារី និង សំភារៈ សំនង់សរុប កើន ៩៤% ក្នុងនេះការនាំចូលបារីកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដល់ ៥៩.៦៣ន់លានរៀល ច្បើបនឹងខែមុន ១៥.៥៣ន់លានរៀល។ ទន្ទឹមគ្នានេះ ការនាំចេញសរុប ធ្លាក់ចុះ ៣១% ច្បើបនឹងខែមុន ដោយសារមាន ការថយចុះ ការនាំចេញសំលៀកបំពាក់ ៣២% និង ការនាំចេញត្រី ៤៧%។ ការនាំចូលផលិតផលប្រេងកាតកើនដល់ ៨៩.៦៣ន់លានរៀល ច្បើបនឹង ខែមីនា ត្រឹម ៧៨.៥៣ន់លានរៀល។

Highlights

The brief aims to highlight trends of a number of economic indicators of Cambodia and its partners. It compares the figures of the current months with those of the earlier months in 2008 and in 2007.

The first quarter of 2008 marked a sharp fall in fixed asset investment in the service sectors, from USD 311.1 m in the fourth quarter of 2007 to USD 148.2 m, which stemmed from a lack of investment in the hotel industry and a considerable decline in investment in the tourism sector. In February 2008, value of construction approvals was 1.5 times as high as that of the earlier month, resulting from a threefold increase in the value of flat construction and a substantial spike in the value of other construction project approvals.

The number of tourist arrivals continued to fall, from 206,000 persons in March to 160,000 persons in April 2008. Holiday tourist arrivals showed the greatest fall compared with business and other arrivals. These trends appeared similar to those of April 2007.

The upward trends of gasoline and diesel prices continued in June 2008. Gasoline and diesel prices were up at 5540 riels/ ℓ and 5520 riels/ ℓ from 5121 riels/ ℓ and 4977 riels/ ℓ in May 2008. Compared with those of June 2007, gasoline and diesel prices rose by 41 percent and 79 percent, respectively.

In March 2008, interest rates on 12-month bank loans were stable at 22.5 percent (riel loan) and 15.8 percent (US dollar loan). In June 2008, the value of riel slightly appreciated against Thai baht and Vietnamese dong, but depreciated against the US dollar. Riels were traded at 123.5 riels/dong; at 24.9 riels/baht and at 4083 riels/USD.

In April 2008, Cambodia's imports amounted to KHR 1163.9 bn, an increase of 11 percent from the previous month. Total imports of cigarettes and construction increased by 94 percent due to a substantial hike in cigarette imports, from KHR 15.5 bn in March to KHR 59.6 bn. During the same period, total exports declined by 31 percent from the preceding month resulting from a 32 percent fall in garment exports and a 47 percent decrease in fish exports. Petroleum imports were up from KHR 78.5 bn in March to KHR 89.6 bn in April.

នៅខែកុម្ភ: ២០០៨ អតិរេកថវិកាបានថយចុះ ធ្យើបនឹងខែមុន រឹងចំនូល ថវិកាចរន្តកើនឡើង។ ចំនូលមិនមែនពន្ធកើន ៤៣% ហើយពន្ធក្នុងស្រុក កើនយ៉ាងខ្លាំងដល់ទៅ ៩%។ នៅខែកុម្ភ: ២០០៨ ចំនាយថវិកាចរន្ត ស្ទុះឡើងយ៉ាងខ្លាំង បន្ទាប់ពីការធ្លាក់ចុះយ៉ាងច្រើន នៅខែមករា ២០០៨។ កំណើនខ្ពស់១បែបនេះ អាចពិនិត្យឃើញនៅគ្រប់ខ្ទង់ចំនាយ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ ថ្លៃអង្ករ ត្រីស្រស់ សាច់ជ្រូក និង សាច់គោ នៅថេរ នៅតាមខេត្តជ្រើសរើសភាគច្រើន លើកលែងតែនៅខេត្តកំពង់ចាម និង កំពង់ស្ពឺ ។ នៅខេត្តកំពង់ចាម ថ្លៃត្រី ធ្លាក់ចុះ ២៦% ហើយនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ ថ្លៃសាច់ជ្រូក ធ្លាក់ចុះ ៨% និង ថ្លៃសាច់គោ ធ្លាក់ចុះ ៥% ។

នៅខែឧសភា ២០០៨ អត្រាអតិផរណាកើនឡើងគ្រប់ទិសទីក្នុងតំបន់ លើក លែងតែនៅ ចិន ដែលវាថយចុះមកត្រឹម ៧.៧% ធ្យេប់នឹងខែមុន ៨.៥% ។ អត្រាអតិផរណានៅ US, តំបន់អឺរ៉ូ និង ជប៉ុន គឺ ៤.២%, ៤.០% និង ១.៣% ។ អត្រាអតិផរណានៅហុងកុង និង កូរ៉េ ខាងត្បូង កើនឡើងដល់ ៥.៧% និង ៤.៩% ។ បណ្ដាប្រទេសអាស៊ាន ក៏មានកំណើនអត្រាអតិផរណា ដែរ គឺ នៅម៉ាឡេស៊ីឡើងដល់ ៣.៨% សិង្ហបុរី ៧.៥% និង ថៃ ៧.៦% ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ នៅទីផ្សារអន្តរជាតិ ដុល្លារUS ឡើងថ្លៃ ទល់នឹង ដុល្លារហុងកុង និងប្រាក់បាតថៃ ដោយប្តូរបាន ៧.៨ដុល្លារហុងកុង/ដុល្លារ US និង ៣៣.២បាត/ដុល្លារUS ប៉ុន្តែវាធ្លាក់ថ្លៃ ទល់នឹងប្រាក់រ៉ុនកូរ៉េ ខាងត្បូង និងប្រាក់យ៉េនជប៉ុន ដោយប្តូរបាន ១០៣១វ៉ុន/ដុល្លារUS និង ១០៦,៩២យ៉េន/ដុល្លារUS ។ តំលៃប្រាក់ដុល្លារនៅថេរ ទល់នឹងដុល្លារ សិង្ហប៉ុរី និង អឺរ៉ូ ។

នៅខែមិថុនា ២០០៨ ថ្លៃនាំចេញអង្ករ US 2/4 និង អង្ករថៃ 100% B ច្ចាក់ចុះមកត្រឹម ៨១០.៨៦ដុល្លារ/តោន និង ៧៦៦.៤២ដុល្លារ/តោន ត្រៀបនឹង ៨៩៦.១២ដុល្លារ/តោន និង ៩២៨.៧៧ដុល្លារ/តោន។ ទន្ទឹមគ្នា នេះ នៅទីផ្សារអន្តរជាតិ ថ្លៃសំណែ្កកស្យៀង កើន ១៥% ពោត ១៩% និង ប្រេងឆា ០.៤១%។ នៅខែខុសភា ២០០៨ ថ្លៃប្រេងឆៅ គឺ ១២៨.៣ ដុល្លា/ធុង. សាំង ៨៦.៧៦សេន/លីត្រ និង ម៉ាស៊ូត ១០០.៩៨ សេន/លីត្រ។

In February 2008, the budget surplus was lower than in the preceding month. In the same month, current budget revenue improved compared with the previous month. Non-tax revenue increased by 43 percent, and domestic taxes surged by 9 percent. There was a significant surge in current budget expenditure in February 2008 after a major fall in January 2008. High rises were evident across expenditure components.

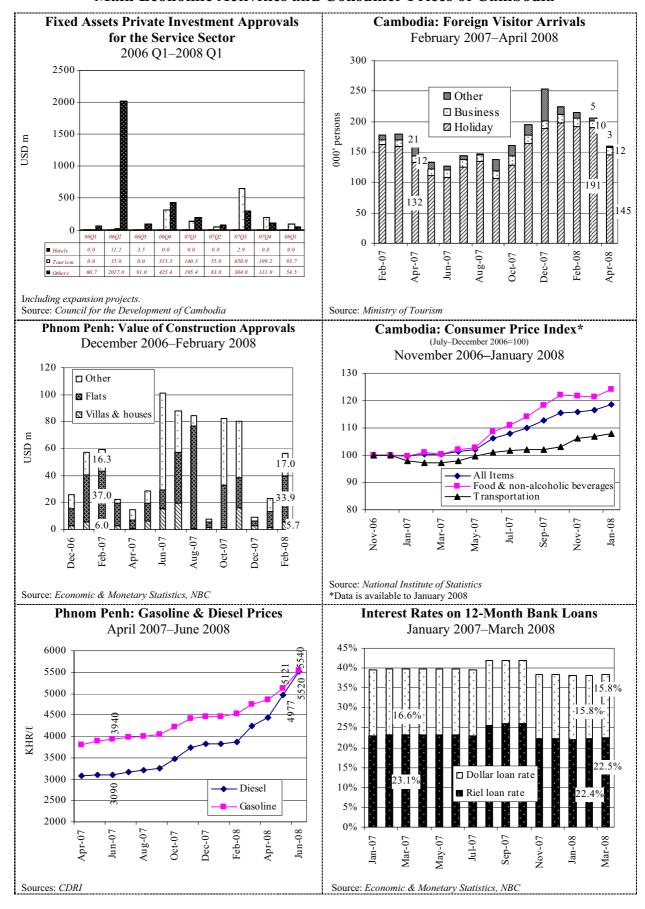
In June 2008, prices of rice, fresh fish, pork and beef remained stable in most selected provinces except for Kg. Cham and Kg. Speu where the former location experienced a 26 percent drop in the price of fish and the latter showed 8 percent and 5 percent falls in the prices of pork and beef.

In May 2008, the upward movements of inflation rates were evident across the region except for China, which experienced a reduction to 7.7 percent from 8.5 percent the previous month. Inflation in the US, Euro zone and Japan were at 4.2 percent, 4.0 percent and 1.3 percent, respectively. The two tigers, namely Hong Kong and South Korea, also suffered high rates, at 5.7 percent and 4.9 percent. Other ASEAN members were similarly affected: Malaysia at 3.8 percent; Singapore at 7.5 percent and Thailand at 7.6 percent.

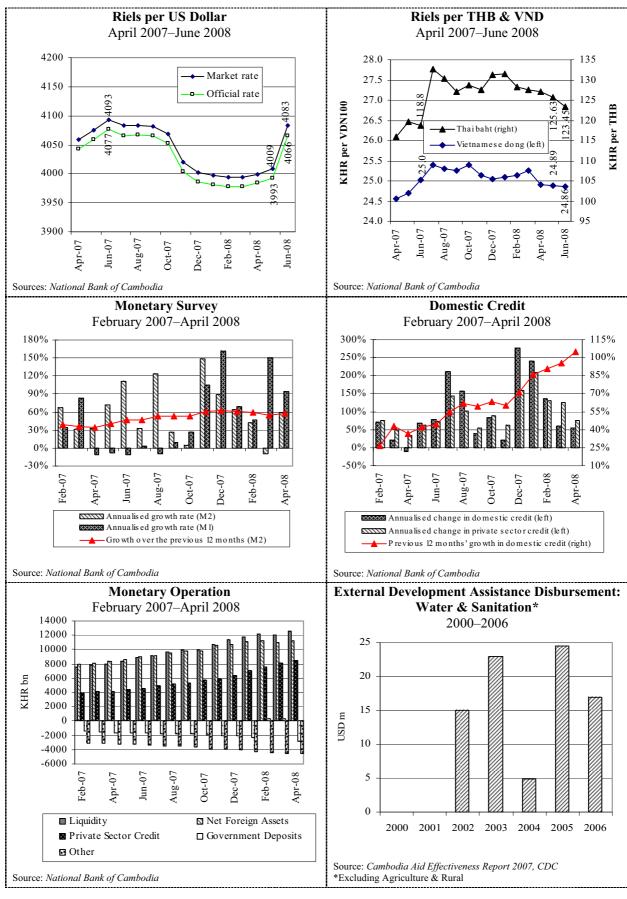
In June 2008, the values of the US currency at the international market appreciated against the Hong Kong dollar and Thai baht, trading at 7.8 HKD/USD and 33.2 THB/USD, but depreciated against the Korean won, and Japanese yen, exchanging at 1,031 KRW/USD and 106.92 JPY/USD. The values of the US dollar were stable against the Singapore dollar and the Euro.

In June 2008, export prices of US 2/4 and Thai 100% B rice declined from 896.12 USD/tonne and 928.77 USD/tonne to 810.86 USD/tonne and 766.42 USD/tonne. In the same month, prices of soybean, maize and palm oil in the international market were up by 15 percent, 19 percent and 0.41 percent, respectively. In May 2008, the prices of crude oil, gasoline and diesel were at 128.3 USD/barrel, USD 86.76 cents/ ℓ and USD 100.98 cents/ ℓ , respectively.

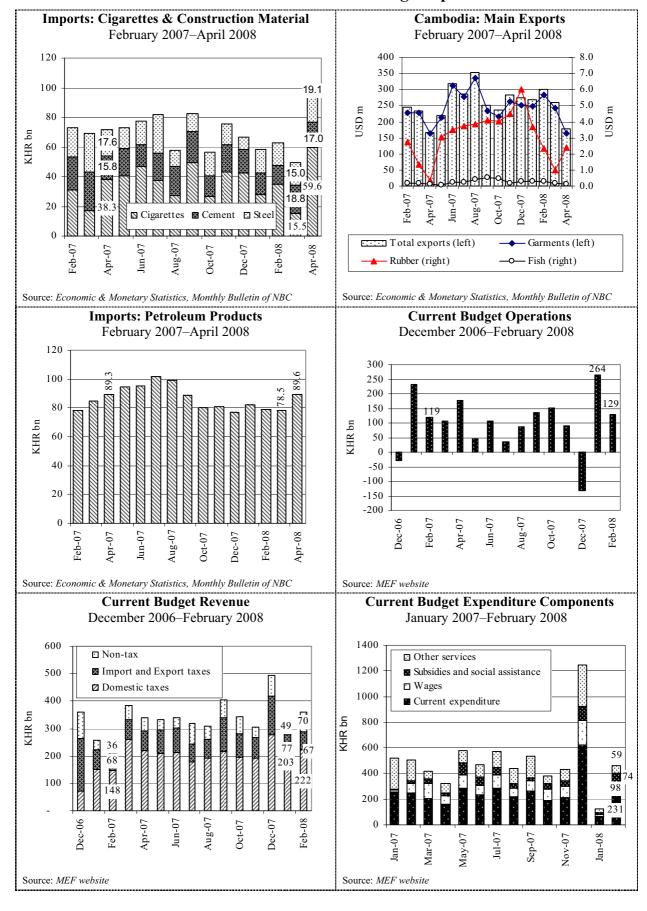
សតម្មតាពសេដ្ឋតិច្ចសំខាត់ៗ សិខ ថ្ងៃធំសិញចេមិច្រស់សៅតម្ទុខា Main Economic Activities and Consumer Prices of Cambodia

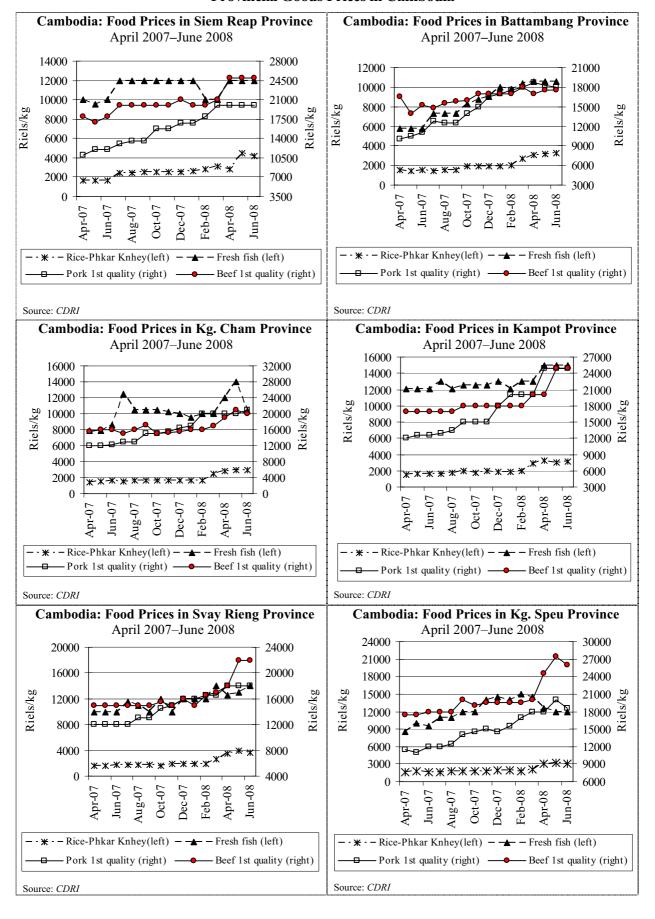
អគ្រាម្ពូរប្រាត់ សិ១ ខិស្លយអតិចឌ្ឍស៍ពីត្រៅប្រធេស Exchange Rates and External Development Assistance

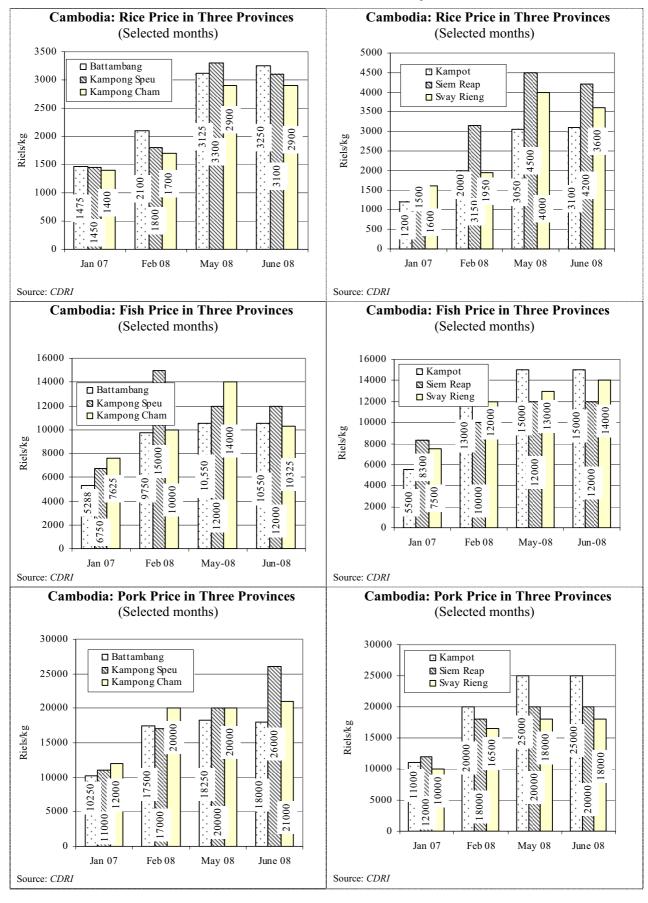
ពាណិទូតម្ចូត្រៅប្រធេស និ១ តារអនុទត្តថទិតាទាតិ External Trade and National Budget Operation

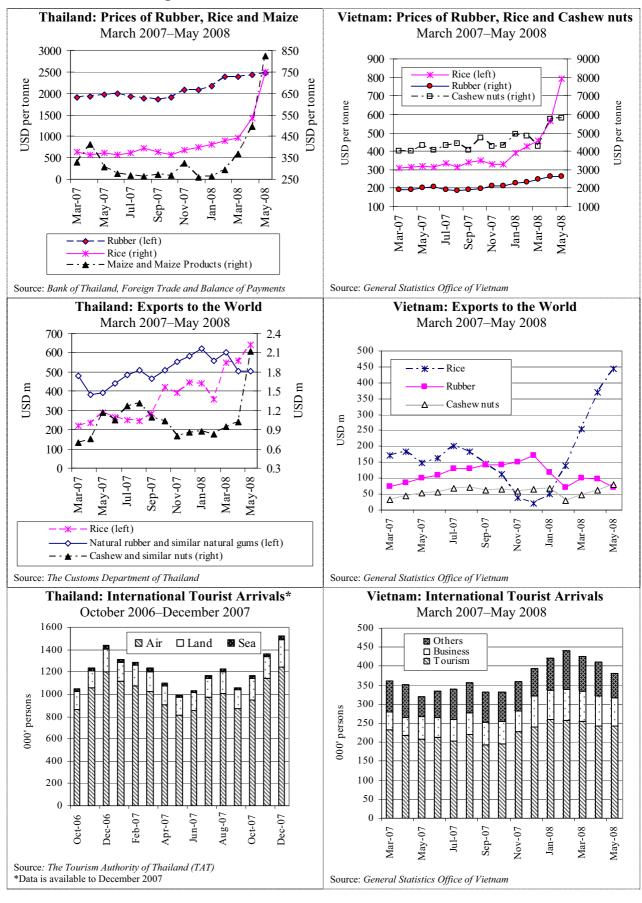
ថ្លៃធំនិញគាមមណ្តាខេត្តនៃរួមធេសតម្ពុថា Provincial Goods Prices in Cambodia

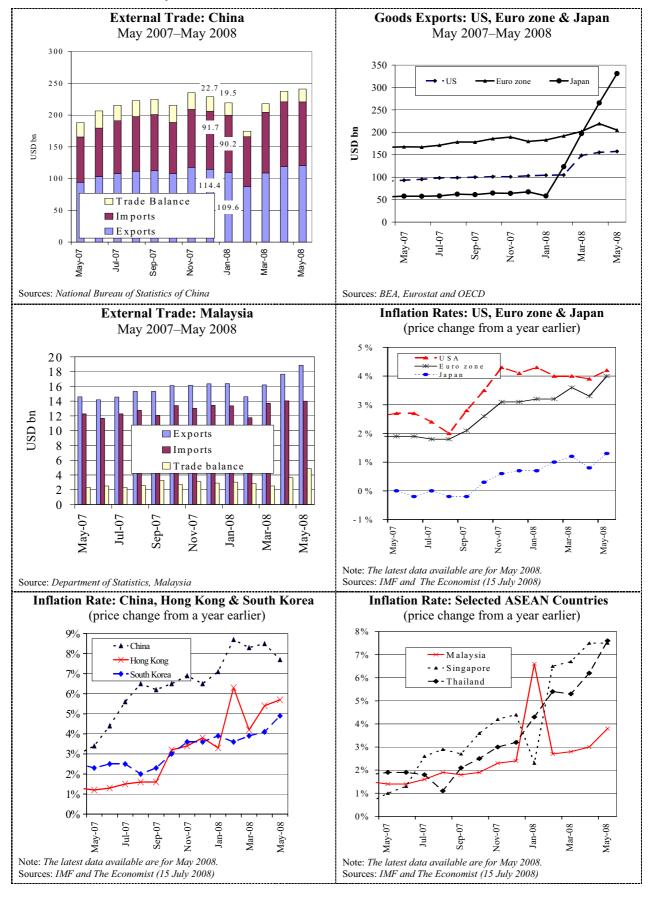
ថ្លៃនំសិញភាមមណ្តាខេត្តសៃប្រទេសតម្លេខា: កាមម្ទុខនំសិញ Provincial Goods Prices in Cambodia by Products

ថ្លៃងំសិញ គារសំខេញ សិ១ ចំនួននេសចរអន្តរខាតិសៅរួមនេសខាវិជគ្គរបស់គម្ពុខា Goods Prices, Exports and International Tourist Arrivals to Partners of Cambodia

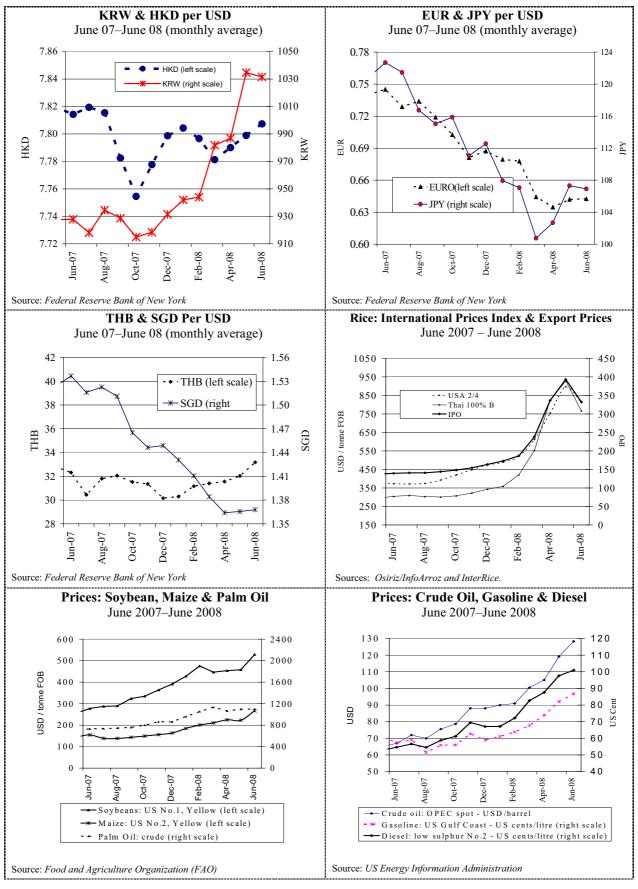

សតម្លូតាពសេដ្ឋតិច្ច សិ១ ៖៖គ្រាអតិដៈណាសៃបណ្ដាប្រធេសខាវ៉ៃដុំគ្នុះបស់តម្លូខា Economic Activity and Inflation Rates of Selected Economic Partners of Cambodia

អង្រាម្ពូរម្រាត់ និ១ ថ្លៃនំនិញលើនិផ្សារអន្តរថាតិ

Exchange Rates and Commodity Prices in World Markets

ព័ត៌មានសេដ្ឋតិច្ច Economic News

ព័ត៌មានសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ:

កម្មករកាត់ដេរកម្ពុជាបារម្ភពីអនាគតកាល : រោងចក្រជាង 90 ដែល កាន់កាប់ដោយជនជាតិចិន បានផ្លាស់កន្លែងទៅរកទីផ្សារថោក១ជាង ធ្វើឱ្យ កម្មករកាត់ដេររាប់រយនាក់ប្រឈមនឹងទុរគតភាព។ ផ្នែកកាត់ដេររកបាន ៨0% នៃចំនួលរូបិយវត្ថបរទេសសរុបរបស់កម្ពុជា និងផ្តល់ការងារឱ្យពលករ ៣៥០.០០០នាក់ ក្នុងរោងចក្រជាង ៣០០។ ផ្នែកនេះបានវីកដុះដាល បន្ទាប់ពីមានកិច្ចព្រមព្រេ្យងពិសេសមួយនៅទសវត្សរ៍១៩៩០ សហរដ្ឋអាមេរិក លើការប្រើពលកម្មត្រឹមត្រូវ។ តាមកិច្ចព្រមព្រេ្យងនេះ កម្ពុជាបានអនុម័តច្បាប់ការងារថ្មី ផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់សហជីពកម្មករ និងអនុញ្ញាតឱ្យអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) ចុះពិនិត្យតាមរោងចក្រ និងផ្សព្វផ្សាយពីការរកឃើញរបស់ខ្លួន។ ក្នុងនេះ ភាគីUS បានកាត់បន្ថយ ពន្ធគយលើសំល្បេកបំពាក់នាំចេញពីកម្ពុជា និងទទួលទិញ ៧០% នៃ វាយនភ័ណ្ឌទាំងអស់របស់កម្ពុជា។ កម្ពុជាបន្តរក្សាលក្ខខណ្ឌការងារលួ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រ្យេងផុតកំណត់នៅឆ្នាំ២០០៥ ហើយផ្នែកកាត់ដេរនេះ បានធ្វើឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ស្ថិតក្នុងលំដាប់ខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងតំបន់។ ប៉ុន្តែកំណើននេះប្រហែលមិនបានខ្ពស់ដូច្នេះរហូតទេ។ យោងតាមធនាគារ ពិភពលោក ក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅផ្នែកកាត់ដេរមានកំណើនតែ ៨%ប៉ុណ្ណោះ (២០% កាលពីមុននោះ) បន្ទាប់ពីការបញ្ជាទិញបានធ្លាក់ចុះអស់ជិត ៥០% នៅត្រីមាសទី៤។ យោងតាមក្រសួងពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា ចាប់ពីខែតុលាមក ការនាំចេញសំល្បេកបំពាក់បានថយចុះ ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចUS កំនើន។ នៅត្រីមាសទី១ ការនាំចេញទៅ US ធ្លាក់ចុះ ១,៤៤% ធ្យេបនឹងត្រីមាសដូចគ្នាឆ្នាំមុន មកត្រឹម ៥០០លានដុល្លារ។ លោក កាំង អ្នកគ្រប់គ្រងសមាគមរោងចក្រកាត់ដេរកម្ពុជា ឧស្សាហករជាច្រើនអាចនឹងរត់ទៅ វៀតណាម បង់ក្លាដេស រឺ ឥណ្ឌូ។ ំនៅកម្ពុជា ចំណាយផលិតកម្ម (ប្រេង អគ្គិសនី) មានក៏រិតខ្ពស់ ហើយ ការទាមទារប្បវិត្សរ៍ក៏ខ្ពស់ដែរ ធ្វើឱ្យឧស្សាហកម្មកាត់ដេរប្រឈមនឹង គ្រោះថ្នាក់។ ឆ្នាំក្រោយនឹងមានការប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំង នៅពេល ការដាក់កំហិត របស់ US លើវាយនភ័ណ្ឌនាំចេញរបស់ចិន ត្រូវបញ្ចប់។ លោក អ៊ុំ មាន នៅក្រសួងការងារកម្ពុជា បានលើកថា "ចិន និង វៀតណាម នៅតែជាគូប្រកួតប្រជែងផ្ទាល់របស់កម្ពុជា ហើយមកទល់ពេលនេះកម្ពុជា ពុំទាន់មានអ្វីពិសេសផ្តល់ឱ្យអតិថិជនទេ។ នេះហើយជាបញ្ជាដែលយើង ព្រួយបារម្ភ។ ដើម្បីទប់ទល់នឹងការប្រកួតប្រជែងនេះ យើងត្រូវបង្កើន ផលិតភាព គុណភាព និង ពង្រីកក្សើឈ្មោះថាមានស្នង់ដារការងារល្ឺ។ (ប្រភព:The AFP, July 13)

Economic News Highlights:

Cambodian garment workers worry about future prospects: more than 10 Chinese-owned factories have moved to cheaper markets, leaving hundreds of garment workers facing destitution. The garment industry earns 80 percent of Cambodia's foreign exchange earnings and employs an estimated 350,000 people in more than 300 factories. The industry thrived after a unique labourfriendly deal with the United States in the 1990s. Under the deal, Cambodia passed new labour laws, encouraged labour unions and allowed the International Labour Organisation (ILO) to inspect factories and publish its findings. In turn, the US cut tariffs on Cambodian garment exports, buying 70 percent of all of the country's textiles. Cambodia maintained its higher working conditions after the deal expired in 2005, and garmentmaking has made the economy one of the fastest growing in the region. But it does not look built to last. The industry grew only 8 percent last year after suffering a dismal fourth quarter that saw orders plummet by nearly half, according to the World Bank. It previously enjoyed growth of up to 20 percent. Apparel exports have declined since October, mainly due to the US economic slowdown, according to Cambodia's commerce ministry. Exports to the US slipped to 1.44 percent in the first quarter, compared with the same period last year, to some 500 million dollars, it added. Garments are shifting industry, says Kaing Monika, manager at the Garment Manufacturers Association of Cambodia. manufacturers could move to Vietnam, Bangladesh or India, he adds. "Production costs—oil and power—are high in Cambodia, and the demand for higher wages also put the country's garment industry in danger," he says. Next year will bring more competition when US restrictions on Chinese textile exports are scheduled to end. "China and Vietnam are still our direct competitors, and so far we have nothing special to offer buyers. That is why we're very concerned," says Oum Mean, of Cambodia's labour ministry. "To counter this competition, we must increase productivity, quality and extend our reputation as having high labour standards," he says. (Source: The AFP, July 13)

Links to other economic news:

 $1. \ \hbox{``Full ratification of ASEAN charter expected in August: chief' $$(\underline{http://www.abs-})$$

cbnnews.com/storypage.aspx?StoryID=124473)

2. "Cambodia to open bourse in 2009, urges corporate transparency"

(http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=20601080&sid=aRT3Ywi20cs8&refer=asia)